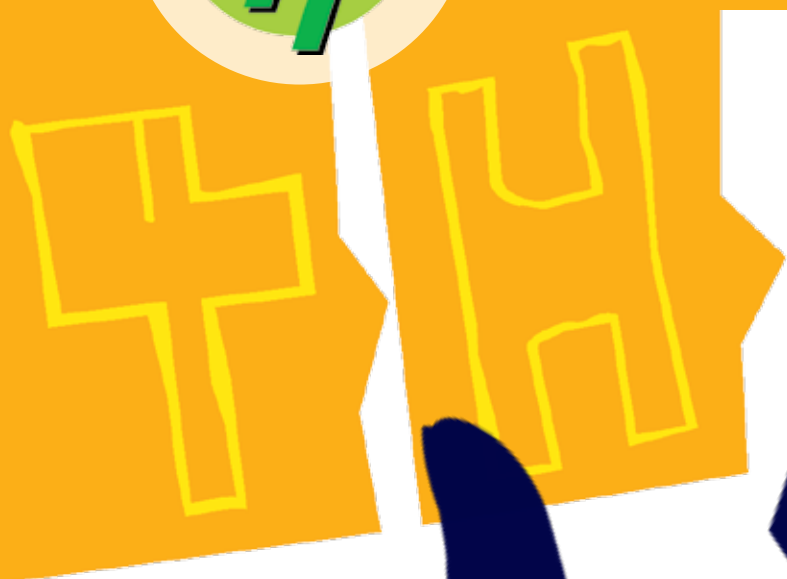

Vapaaehtoisena 4H:ssa

Vapaaehtoistoiminnan
ohjelma

1. 4H ON TOIMIHENKILÖIDEN JA VAPAAEHTOISTEN YHTEISTYÖTÄ

4H-toiminta perustuu ammattitaitoisten toimihenkilöiden ja vapaaehtoisten hyvään yhteistyöhön.

Vapaaehtoisilla tarkoitetaan 4H:ssa

- kerhonohtaja
- työelämäkurssien ohjaaja
- yritysnohtaja
- isäntäperheitä
- leirien, retkien ja kurssien järjestäjiä tai ohjaajia
- luottamushenkilöitä

Vapaaehtoiset eivät ole työsuhteessa 4H-järjestöön. He voivat saada korvausta aiheutuneista kustannuksista tai vähäistä palkkiota tehtävän hoidosta.

Suomen 4H-liitto, 4H-piirit ja 4H-yhdistykset varmistavat hyvät toimintaedellytykset vapaaehtoistoiminnalle ja tukevat vapaaehtoisia. Toiminta on suunnitelmallista ja osa toimihenkilöiden päivittäistä työtä.

Vapaaehtoisten osaamista hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä. Tavoitteena on palkattujen toimihenkilöiden ja vapaaehtoisten toimijoiden saumaton yhteistyö lasten ja nuorten hyväksi.

2. ERILAISET TEHTÄVÄT – ERILAISET IHMISET

Vapaaehtoisia tarvitaan erilaisiin nuorisotyön tehtäviin. Lisäksi tarvitaan henkilöitä luottamustehtäviin. 4H-järjestö perehdyttää ja kouluttaa vapaaehtoiset tehtäviinsä.

Vapaaehtoisten motiivit, osaaminen ja kiinnostuksen kohteet vaihtelevat. Tarjolla on monipuolisia tehtäviä erilaisille ihmisille.

VAPAAEHTOINEN NUORISOTYÖSSÄ

Kerhonohjaajat

- Tavoitteena on, että kerhoja ohjaavat vapaaehtoiset ohjaajat. Kerhonohjaajana voi toimia 13–18-vuotias nuori ja/tai aikuinen. Ohjaajat vastaavat kerhokertojen suunnittelusta ja toteutuksesta. 4H:ssa suositellaan, että nuoret (13–14 v) toimivat apuohjaajina aikuisen ohjaajan kanssa tai nuoret (15–18 v) ohjaavat kerhoa pareina. Kerhonohjaajat toimivat tehtävässä yleensä vähintään yhden kerhokauden. Teemakerhon ohjaus sisältää yleensä kuusi kerhokertaa.
- Osaava kerhonohjaaja -koulutuksessa opitaan mm. ryhmässä työskentelyä ja johtamista, palautteen antamista sekä turvallisuusasioita. Koulutuksessa tulevat tutuiksi myös 4H-nuorisotyön välineet, kuten TOP-tehtäväpankki. Perehdytyksessä käsitellään käytännön järjestelyjä, kuten kerhotarvikkeiden hankintaa ja raportointia.

Työelämäkurssien ohjaajat

- Työelämäkurssien vapaaehtoisina ohjaajina toimivat eri alojen ammattilaiset. Ohjaajan tehtävänä on perehdyttää nuoria kurssin aiheen mukaisesti käytännön työtehtäviin. Ohjaajan ammatillinen osaaminen voi liittyä mm. seuraaviin aloihin: Lastenhoito, Koiranhoido, Kotityöt, Pihatyöt ja Metsätyöt. Ohjaus voi olla yhden kurssikerran (4 t) mittainen.
- Työelämäkurssien ohjaajat perehdytetään henkilökohtaisesti 4H-järjestöön, Kolme askelta työelämään -malliin ja kurssiin, jolla ohjaaja on mukana. Tarvittaessa ohjaaja perehdytetään myös nuorten kanssa toimimiseen.

Yritysohjaajat

- Jokaisella 4H-Yrityksellä on yritysohjaaja. Yritysohjaaja voi olla kuka tahansa aikuinen, jolla on kiinnostusta toimia tehtävässä. Ohjaajan tehtävänä on olla nuoren tukena ja apuna yritystoiminnan käynnistämässä ja toteuttamisessa. Yritysohjaaja ei ole juridisesti vastuussa nuoren harjoittamasta yritystoiminnasta.

Yritysohjaaja sitoutuu tukemaan nuorta niin kauan kuin 4H-Yritys on toiminnassa.

- 4H-yritysohjaajakurssilla koulutetaan tulevia nuorten yritysohjaajia. Kurssilla opitaan erilaisia ohjaajana olemisen tapoja ja saadaan tietoa 4H-Yrityksen perustamisesta ja yritystoiminnan eri vaiheista. Kurssin tavoitteena on rohkaista yritysohjaajaa nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Isäntäperheet

- 4H-vaihtarit asuvat Suomessa oleskelunsa ajan isäntäperheissä. Isäntäperheen tehtävänä on tarjota nuorelle koti tämän Suomessa oleskelun ajan. Isäntäperheeksi soveltuu avoin ja kielitaitoinen, muiden maiden kulttuureista kiinnostunut perhe. Isäntäperheenä toimiminen voi vaihdella viikosta muutamaan kuukauteen.
- Kaikki isäntäperheet saavat perehdytysmateriaalin.

Leirien, retkien ja kurssien järjestäjät ja ohjaajat

- Leirien, retkien ja kurssien järjestäminen sekä ohjaaminen tarjoavat tehtäviä nuorten ohjaamisesta kiinnostuneille aikuisille, opiskelijoille ja harjoittelupaikkaa tarvitseville. Monet tehtävistä ovat kertaluonteisia ja soveltuvat hyvin henkilöille, joita kiinnostaa lyhytkestoinen sitoutuminen.
- Leirien, retkien ja kurssien järjestäjät ja ohjaajat perehdytetään ryhmässä tai henkilökohtaisesti tehtävän mukaan.

Luottamushenkilöt

- Hallitusten jäseniltä edellytetään pitkäjänteistä sitoutumista ja kykyä laajojen kokonaisuuksien hallintaan. Tehtävissä painottuvat yhdistyksen toiminnan suunnittelun, talouden, hallinnon, viestinnän ja sidosryhmäyhteistyön osaaminen. Hallitus kokoontuu 4–8 kertaa vuodessa. Hallituksen jäsenen toimikausi on kolme vuotta kerrallaan.
- Luottamushenkilökoulutuksissa käsitellään yhdistyksen toimintaa, hallituksen tehtäviä ja vastuuta sekä esimiehenä toimimista. Lisäksi luottamushenkilöiden koulutuksissa saa tietoa yhdistyksen toiminnan ja talouden suunnittelusta ja johtamisesta. Luottamushenkilöille on tarjolla myös verkkokoulutusta.

3. MISTÄ VAPAAEHTOISIA?

Useimmat ihmiset suhtautuvat myönteisesti vapaaehtoistoimintaan. Monet heistä tulevat mielellään mukaan toimintaan lasten ja nuorten hyväksi, jos joku vain pyytää. Vapaaehtoisten hankinnassa on apua laajoista ja toimivista paikallisista yhteistyöverkostoista. Monet nuorista vapaaehtoisista ovat entisiä kerholaisia. Uusia vapaaehtoisia saadaan toimintaan mukaan myös muiden järjestöjen kautta, esimerkiksi järjestämällä yhteistä vapaaehtoistyön koulutusta.

Mahdollisia vapaaehtoisia ovat:

- lasten ja nuorten vanhemmat ja isovanhemmat
- 4H-jäsenet
- opettajat ja muut lasten ja nuorten kanssa työskentelevät
- eri alojen harrastajat ja ammattilaiset
- opiskelijat ja opiskelijajärjestöjen jäsenet (esim. nuorisoala, sosiaaliala, luonnonvara-ala, käden- taidot)
- järjestöaktiivit.
- hyviä työvälineitä ja toimintamalleja
- tukea
- haasteita
- vastuuta
- johtamiskokemusta
- kavereita
- tilaisuuksia ja tapahtumia
- matkustamista ja kansainvälisyyttä
- työ- tai harjoittelukokemusta

Järjestöjä ja toimijoita, joista voi kysyä vapaaehtoisia 4H-yhdistykseen:

Punainen Risti, MLL, urheiluseura, Partio, VPK, kulttuuri- tai taideyhdistys, vanhempainyhdistys, kylätoimijat, seurakunta, maa- ja kotitalousnaiset, martat, kaupunginosa- tai asukas-yhdistys, kansalais-opiston harrastusryhmä, hyväntekeväisyysjärjestö (Leijonat, Rotaryt), vammaisjärjestö, maahanmuuttajat, työttömien yhdistys, Metsänhoito-yhdistys, Suomen Latu, eränkävijä- tai retkeily-yhdistys, metsästysseura, Suomen Vapaa-ajankalastajat, lintuharrastajat, luonnon- tai eläinsuojelujärjestö, löytöeläintalo, koirakerho, hevosharrastajat, yrittäjäjärjestö, nuorkauppakamari, oppilaitokset

Vapaaehtoistoiminta tarjoaa:

- vaikutusmahdollisuuksia
- osallisuutta
- koulutusta ja lisää osaamista
- kontakteja
- mukavaa yhdessäoloa
- tilaisuutta toimia nuorten ja oman alueen hyväksi

"Lähetimme yhdistyksen jäsenpostin yhteydessä jokaiseen 4H-kotiin kyselylomakkeen, jossa kerrottiin yhdistyksessä tarvittavista vapaaehtoisista. Halukkaat saivat ilmoittautua palauttamalla kyselylomakkeen yhdistykseen tai antamalla tiedon sähköpostilla.

Tulos: Hyvin vähän uusia vapaaehtoistoimijoita ilmoittautui, MUTTA tällä tavalla saimme tiedotettua laajasti vapaaehtoistarpeesta! Ja sen jälkeen, kun on henkilökohtaisesti kysynyt ihmisiä avuksi, on kieltäytyminen ollut harvinaista."

Virve Väisänen, Mäntyharjun 4H-yhdistys

"Sähköpostitse laittamani juttuvinkin perusteella paikallislehti teki lehtijutun vapaaehtoisesta aikuisohjaajasta. Tuloksena saimme kuusi uutta aikuista kerhonoijaajaa."

Pirjo Hämynen, Juuan 4H-yhdistys

"Kyllä kerholaisten vanhemmat ohjaavat kerhoja. Jokaisella on 1–2 ohjausvuoroa kerhokauden aikana."

Leena Toivakka, Jämsän 4H-yhdistys

4. VAPAAEHTOINEN TARVITSEE TUKEA JA KIITOSTA

Vapaaehtoinen tarvitsee tukea, jotta hän menestyy ja jaksaa toimia tehtävässään. Vapaaehtoisille järjestetään koulutusta tai perehdytystä ja häneen pidetään säännöllisesti yhteyttä. Vapaaehtoisella on käytössään ajan tasalla oleva materiaali.

Yhdistyksen toiminnanjohtajan tehtävä on huolehtia vapaaehtoisten palkitsemisesta, hyvinvoinnista ja kiittämisestä. 4H-piirit ja 4H-liitto tuottavat tukipalveluita 4H-yhdistyksille tässä tehtävässä (mm. maakunnalliset yritys- ja metsävastaavat, maakunnalliset ja alueelliset koulutukset sekä 4H-liiton tuottama materiaali). 4H-toiminta tarjoaa vapaaehtoisille monenlaisia motivaation lähteitä. Hyötynä vapaaehtoinen saa muun muassa koulutusta, kontakteja ja mukavaa yhdessäoloa nuorten ja muiden vapaaehtoisten kanssa. Lisäksi vapaaehtoiset saavat tilaisuuden edistää asuinkuntansa nuorisotoimintaa ja samalla edistää koko alueen tulevaisuutta. Useissa kunnissa 4H on merkittävin nuorisolle toimintaa tarjoava organisaatio.

Esimerkkejä vapaaehtoisten tukemisesta ja palkitsemisesta:

- Uusien vapaaehtoisten saunailta, jossa kerrotaan 4H-järjestöstä.
- Kerhonohtajien kuukausikokoukset.
- Toiminnanjohtajan soittokierros vapaaehtoisille.
- Hallituksen yhteinen jouluateria tai teatteri-ilta.
- Vapaaehtoisten ja luottamushenkilöiden ansiomerkit.
- Joulutervehdykset tai kiitoslahjat.
- Retket tai matkat.

5. VIESTINTÄ VAPAAEHTOISILLE

Vapaaehtoisten tärkein tiedonlähde on 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja ja muut 4H-toimihenkilöt. Tietoa välitetään ja sitä on saatavilla erittäin paljon myös sähköisessä muodossa.

Käytettävissä olevat välineet:

- 4H-järjestön intranet: käyttäjätunnukset annetaan 4H-yhdistysten hallituksen jäsenille.
- Suomen 4H-liiton ylläpitämät valtakunnalliset nettisivut: 4H-sivut osoitteessa www.4h.fi antavat kattavan kuvan 4H-toiminnasta.
- Yhdistysten ja 4H-piirien nettisivut: Yhdistyksillä ja piireillä on omat kotisivut, joilla paikallinen ja maakunnallinen perusinformaatio esitellään.
- Jäsenkirjeet: Jäsenkirjeet palvelevat ennen muuta 4H-jäsenten ja 4H-perheiden sekä paikallisten yhdistysten tiedonkulkua. Samalla ne tukevat

myös vapaaehtoisten toimintaa ja voivat toimia myös rekrytoinnin apuvälineinä.

- Kerhomeili – uutiskirje kerhonohtajille: Kerhomeilistä saa ideoita kerhon toimintaan ja vinkkejä kerhon ohjaamiseen. Meilissä muistutetaan myös ajankohtaisista 4H-asioista. Kerhomeilin tuottaa ja lähettää sähköpostin välityksellä Suomen 4H-liitto.
- Facebook-ryhmät: Vapaaehtoisille tiedotetaan Facebook-sivujen (4H Suomi, 4H-kerhonohtaja, 4H-Yritys, yhdistysten Facebook-sivut) kautta.

- harkinta
- harjaannus
- hyvyys
- hyvinvointi

4H on valtakunnallinen, sitoutumaton nuorisjärjestö.

Lapsen ja nuoren kehitysvaiheet huomioon ottavassa toiminnassa opitaan itse tekemällä. Kerhossa omaksutaan käytännön taitoja ja tietoja koulutetun ohjaajan tuella. Koulutukset ja kurssit syventävät nuoren osaamista. Toiminnassa saadaan valmiuksia yrittäjyyteen ja työelämään.

www.4H.fi